

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość
dla nauczycieli szkoły podstawowej - plastyka

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu SCDIDN wsparciem nauczycieli w kształceniu na odległość przez Samorządowe Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Siedlcach

Scenariusz zajęć z plastyki dla uczniów 6. klasy szkoły podstawowej

Scenariusz jest przeznaczony do realizacji w edukacji zdalnej. Ten sposób nauczania opiera się w dużym stopniu na wykorzystaniu Internetu. Uczniowie i nauczyciele pozostają w kontakcie pośrednim. W procesie dydaktycznym wykorzystuje się zarówno tradycyjne sposoby komunikacji, jak i nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, dzięki którym głos, dane oraz obrazy mogą być przesyłane w czasie rzeczywistym¹.

Na lekcji wykorzystam narzędzia interaktywne.

TEMAT:

Malarstwo – rodzaje i tematy

CELE OGÓLNE:

- Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki;
- Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- wykazać się znajomością dziedzin sztuk plastycznych: malarstwa,
- rozumieć funkcje malarstwa i charakteryzować jego język,
- rozróżniać sposoby i style wypowiedzi w obrębie tej dyscypliny,
- rozróżniać gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych (portret, autoportret, pejzaż, martwa natura, sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna i batalistyczna),
- rozumieć, czym jest w sztuce abstrakcja i fantastyka,
- rozpoznawać wybrane, najbardziej istotne dzieła z dorobku innych narodów.

METODY PRACY:

- praca z interaktywną tablicą *Jamboard*
- praca w grupach
- praca indywidualna

¹ Kubiak M. J., (2000), Wirtualna edukacja, Wyd. MIKOM, Warszawa, s. 11

- wykład

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- *MS Teams*
- Kolekcja reprodukcji
- *Word Wall*
- Interaktywny dokument tekstowy

PRZEWIDYWANY CZAS:

45 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Nauczyciel uruchamia aplikację *MS Teams*. Lekcja została zaplanowana w kalendarzu aplikacji, uczniowie dołączają do spotkania poprzez widoczny link. Nauczyciel wita się z uczniami i sprawdza listę obecności. Przedstawia temat lekcji, który zapisuje w konwersacji na kanale ogólnym w danym zespole uczniowskim. Zapoznaje uczniów z celami lekcji, które również zamieszcza w konwersacji.

Aktywność 1.

Nauczyciel prezentuje na tablicy *Jamboard* dwa obrazy:

- [Wojciech Kossak, Józef Piłsudski na Kasztance](#) [dostęp: 15.11.2021]
- [Wassily Kandinsky, Pierwsza akwarela abstrakcyjna](#) [dostęp: 15.11.2021]

Uczniowie otrzymują w konwersacji [link do tablicy Jamboard](#), który da im możliwość aktywnego działania na planszy.

Pod obrazami w rozsypance są umieszczone krótkie informacje, które należy przyporządkować odpowiednio pod obrazami tak, aby były zgodne z prawdą.

Cechy:

- Liczne szczegóły;
- Odzwierciedlenie świata;
- Formy istniejące w naturze;
- Układy plam i linii;
- Utrwalenie piękna i różnorodności świata;
- Formy wynikające z przeżyć i emocji artysty.

Uczniowie przyporządkowują odpowiednio pod pierwszym obrazem:

- Odzwierciedlenie świata
- Formy istniejące w naturze
- Utrwalenie piękna i różnorodności świata

Pod drugim obrazem znajdują się określenia:

- Układy plam i linii
- Formy wynikające z przeżyć i emocji artysty

Pierwszy obraz przedstawia konkretny temat i należy do sztuki przedstawiającej, w odróżnieniu od drugiego, który stanowi płataninę barwnych wzorów. Takie dzieło sztuki stanowiące kompozycję linii, barwnych plam, brył i płaszczyzn nazwiemy abstrakcją. W sztuce przedstawiającej, czyli oprócz malarstwa w rysunku, grafice i rzeźbie mamy do czynienia z wieloma tematami. Są one przedstawiane w różny sposób w zależności od twórcy, epoki czy stylu.

Oto rodzaje malarstwa ze względu na tematykę:

(Nauczyciel udostępnia uczniom ekran swojego komputera i pokazuje obrazy, które ma zgromadzone jako pliki jpg w jednym folderze utworzonym na potrzeby lekcji. Zanim objaśni temat każdego obrazu zadaje uczniom pytania, czy potrafią określić temat prezentowanego obrazu.)

1. Malarstwo Religijne - przedstawia sceny biblijne lub postaci świętych. [Caravaggio, Ukrzyżowanie Św. Piotra](#). 1600. Olej. Santa Maria del Popolo.
2. Malarstwo mitologiczne - pokazuje wydarzenia lub postacie z mitologii. [Sandro Botticelli, Narodziny Wenus](#). 1478. Tempera na płótnie. Galeria Uffizi
3. Malarstwo rodzajowe - przedstawia sceny z życia codziennego:
 - [Józef Chełmoński, Bociany](#). 1900. Olej na płótnie. Muzeum Narodowe w Warszawie
 - [Leon Wyczółkowski, Gra w krokieta](#). 1895. Olej na płótnie. Muzeum Narodowe, Kraków.
4. Malarstwo pejzażowe - przedstawia krajobraz. Krajobraz miejski to veduta.
 - [Julian Fałat, Śnieg](#)?. Olej na płótnie. Muzeum Narodowe w Poznaniu.
 - [Bernardo Belotto, Kolumna Zygmunta III od strony zejścia do Wisły](#). 1768-1770. Olej na płótnie. Zamek Królewski w Warszawie.
5. Malarstwo marynistyczne - to obrazy o tematyce morskiej. [Ferdynand Ruszczyk, Latarnia morska](#). 1903. Olej na tekturze.

6. Portret - dzieło sztuki plastycznej, przedstawiające określoną osobę albo grupę osób z zachowaniem podobieństwa, może być to twarz, popiersie, cała postać siedząca czy stojąca, a nawet postać na koniu. Portret artysty namalowany przez niego to autoportret. [Vincent van Gogh, Portret doktora Gacheta](#). 1890. Olej na płótnie. Kolekcja prywatna.
7. Akt - obraz przedstawiający nagą postać. [Jean Honore Fragonard, Kąpiący się](#). 1764. Olej na płótnie. Luwr.
8. Martwa natura - jest to kompozycja malarska przedstawiająca drobne przedmioty, owoce, zabite zwierzęta. [Jan Matejko, Martwa natura](#). 1852. Olej na kartonie. Muzeum Narodowe w Krakowie.
9. Malarstwo historyczne - przedstawia postaci, wydarzenia, wnętrza lub stroje z dawnych epok:
 - [Marceli Bacciarelli, Portret Stanisława Augusta z klepsydrą](#). 1793. Olej na płótnie. Muzeum Narodowe w Warszawie.
 - [Piotr Michałowski, Wjazd Bolesława Chrobrego do Kijowa](#). Około 1824-1830. Olej na płótnie. Muzeum Narodowe w Warszawie.
10. Malarstwo batalistyczne - twórczość malarska o tematyce wojennej, bitwy. [Wojciech Kossak, Jan Styka, Fragment panoramy](#). Oddział kosynierów biegnie do ataku. Prowadzi ich, z szablą w ręku, Jan Ślaski. Nad nimi sztandar z napisem: Żywią y Bronią. 1894. Panorama Raławicka, Wrocław.
11. Malarstwo symboliczne, alegoryczne - postaci, motywy mające poza znaczeniem dosłownym stały umowny sens przenośny, symbole. [Jacek Malczewski, Śmierć](#). 1917. Olej na tekturze. Muzeum Sztuki w Łodzi.
12. Malarstwo fantastyczne - przedstawiające świat i wydarzenia nierealne, np. ze snu. [Jacek Jerka, Giełda](#). 2013. Akryl na płótnie. Własność prywatna.

Po części wykładowej uczniowie będą wykonywać zadania mające na celu utrwalenie wiadomości z części wykładowej.

Aktywność 2.

Nauczyciel udostępni [link](#) do utworzonego w narzędziu *Word Wall* ćwiczenia. Polega ono na tym, aby do sześciu zaprezentowanych obrazów dopasować temat upuszczając kafelek w odpowiednie miejsce.

Aktywność 3.

Nauczyciel dzieli uczniów na grupy. Każda z grup otrzymuje na czacie lekcyjnym aktywny dokument tekstowy, który zawiera 3 zadania. Uczniowie dyskutują nad rozwiązaniem zadań. Na rozwiązanie zadań przeznaczają się ok. 5 minut. Plik z zadaniami znajduje się w załączniku do scenariusza:

Po upływie 5 minut przedstawiciele każdej z grup prezentują wyniki dyskusji. Nauczyciel udziela informacji zwrotnej. Na koniec lekcji uczniowie dokonują samooceny, reagując na wypowiedziane przez nauczyciela kwestie poprzez użycie emotek. Buźka uśmiechnięta oznacza, że uczeń zagadnienie zrozumiał, buźka smutna oznacza, że dane zagadnienie wymaga dalszych ćwiczeń.

- Potrafię odróżnić pejzaż wiejski od wedyty.
- Wiem, że portret, to również postać na koniu.
- Pamiętam, że sceny z życia codziennego to inaczej sceny rodzajowe.
- Wiem, że w jednym obrazie można odróżnić dwa tematy, np. malarstwo historyczne i batalistykę.
- Wiem, co to jest autoportret.

Praca domowa.

Zadanie domowe jest dla chętnych. Należy wyszukać w Internecie lub w innych dostępnych źródłach po 2 przykłady obrazów o tematyce mitologicznej, fantastycznej, historycznej. W zeszycie zapisać tytuł obrazu, obok nazwisko autora. Na końcu lekcji nauczyciel ocenia uczniów aktywnie biorących udział w lekcji.

BIBLIOGRAFIA:

1. Kubiak M. J., (2000), *Wirtualna edukacja*, Warszawa: Wydawnictwo MIKOM;
2. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Caravaggio-Crucifixion_of_Peter.jpg [dostęp: 24.11.2021]
3. <https://www.techpedia.pl/index.php?str=tp&no=5112> [dostęp: 24.11.2021]
4. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ferdynand_Ruszczyc._Latarnia_morska.jpg [dostęp: 24.11.2021]
5. <https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/298071> [dostęp: 24.11.2021]
6. <https://wolnelektury.pl/katalog/obraz/michalowski-wjazd-boleslawy-chrobrego-do-kijowa/> [dostęp: 24.11.2021]
7. <http://artyzm.com/obraz.php?id=10297> [dostęp: 14.11.2021]

8. <https://pl.wikipedia.org/wiki/> [dostęp: 15.11.2021]

ZAŁĄCZNIKI:

Dokument tekstowy zawierający 3 zadania do pracy w grupach

Zadanie 1. Który z obrazów przedstawia scenę rodzajową?

- Portret króla
- Myśliwi na polowaniu
- Jezus w domu Marty
- Przekupka na targu

Zadanie 2. Pośród elementów martwej natury nie znajdziesz:

- jabłko,
- wazon z kwiatami,
- cytryna,
- gitara,
- sowa na gałęzi drzewa,
- kapusta,
- kwiaty na grządce.

Zadanie 3. Który obraz przedstawia wedutę?

Zdjęcie: Obraz Wojciecha Weissa, przedstawiający pogrzeb w mieście

Zdjęcie: Obraz Rafała Malczewskiego przedstawiający pejzaż

Zdjęcie: Obraz Anny Bilińskiej, przedstawiający widok ulicy Unter den Linden w Berlinie

Autor scenariusza: Agnieszka Sikorska – doradca metodyczny SCDiN Siedlce